

Věra Petlanová Zychová

Poradna: Odborné sociální poradenství ve Freye je o tématech sexuality a vztahů.

*Věrko, mohla bys nám představit poradnu?
Pro koho je určena?*

Služba odborného sociálního poradenství je terénní služba určená osobám se zdravotním, mentálním, tělesným a kombinovaným postižením od 11 let věku, seniorům a seniorkám, rodinám, opatrovníkům/opatrovnicím, lidem blízkým člověku s postižením, pečovatelům/pečovatelkám. Odborné sociální poradenství je poskytováno terénní formou po celé ČR. Služba je poskytována prostřednictvím: osobní schůzky, telefonické konzultace, Skypové (online) konzultace, emailové poradenství. Pro osobní schůzky využíváme kancelář v Praze a v Ústí nad Labem, popřípadě na jiném dohodnutém místě. Služba je zdarma.

Kdo poradnu nejčastěji navštěvuje?

Poradnu nejčastěji využívají rodiče dětí (dospívajících, dospělých) se znevýhodněním, pedagogové/pedagožky a osoby blízké člověku se znevýhodněním. Samozřejmě že většinou část tvoří lidé se znevýhodněním, kteří do poradny dochází sami či v doprovodu asistentů/asistentek nebo rodičů. Další skupinou které jsme poskytli poradenství byli muži v seniorského věku, kteří byli po operativním zákroku a jejich fungování v oblasti sexu se změnilo.

Kolik lidí využilo služby poradny v roce 2021?

V roce 2021 využilo službu 140 osob z nichž většina z nich opakovaně v pravidelných setkáních. Celkem bylo poskytnuto 404 poradenství v různých formách (osobní schůzky, telefonáty, emaily, online konzultace).

Jaká témata nejčastěji řešíš?

Mezi nejčastější témata patří u dětí a dospívajících řešení problematických situací, které mají spojitost s realizací sexuality. Nejčastěji se jedná o situace, kdy je sexuálních chování narušeno soukromí, bezpečí nebo zdraví člověka.

Dalším častým tématem je sexuální výchova/osvěta, která jde napříč věkem lidí se znevýhodněním. Rodiče, pedagogové/pedagožky i pracovníci/pracovnice v sociálních službách řeší, jakým způsobem lze vést sexuální výchovu/osvětu a jaké metody a pomůcky jsou vhodné. U mladých lidí a dospělých lidí se znevýhodněním jsou častým tématem mezilidské vztahy a první intimní vztahy. Dotazy nejčastěji směřují k tomu, jak oslovit ženu/muže, navázat vztah, komunikovat ve vztahu apod.

Využíváš nějaké pomůcky při svoji práci v poradně?

Pomůcky jsou pro mě i klienty/klientky velkou podporou a pomocí. Využívám zahraniční i české zdroje a vlastní vyrobené pomůcky. Mohu nabídnout knihy, pexeso, brožury, videa atd. Každý klient/klientka potřebuje jiný druh podpory, pro někoho je vhodná kniha a pro jiného například obrázky. Pracuji s myšlenkovými mapami, modelovými situacemi, kruhy podpory a vizuálními pomůckami. Vždy nabízím více možností a společně hledáme, který způsob a pomůcka je pro konkrétní osobu, ta nejvhodnější.

A jak se ti pracuje s naší novou metodikou "Pojďme se bavit o sexualitě a vztazích" pro rozvoj sexuální výchovy?

Pracuji s ní ráda, jelikož je pro mě podporou, vede mě v tom, abych nezapomněla na důležitá témata. Zpětná vazba od lidí, kteří si knihu zakoupili je velmi pozitivní. Setkala jsem se s tím, že i přesto, že kniha je primárně určena lidem s mentálním postižením, pracují s ní i lidé s PAS a jiným znevýhodněním. Vzhledem ke své vizuální podobě, strukturovanému obsahu a posloupnosti témat a cvičení ji využívají jak rodiče, pedagogové/pedagožky, pracovníci v sociálních službách, ale také rodiče dětí bez znevýhodnění.

Metodiku je možné si u nás zakoupit zde: <https://www.freya.live/cs/sluzby/edukacni-pomucky>.

Můžeš nám popsat, jak konkrétně s lidmi, kteří navštíví poradnu pracuješ?

Nejprve je potřeba se vzájemně poznat a vytvořit pro prostor pro vzájemnou důvěru. Dostatek prostoru pro vzájemné poznání považuji za základ dobré spolupráce. Klient/klientka (ať jde již o rodiče, dítě, dospívajícího, dospělého člověka či kohokoliv jiného) se musí cítit bezpečně, jistě a získat ke mě důvěru, protože téma sexuality a vztahů je velmi intimní.

Poté si stanovíme vzájemná pravidla spolupráce, seznámím je se službou a možnostmi jejího využití, dokumentací a způsobem své práce. Uzávěřeme dohodu o spolupráci a poté se již věnujeme situaci či tématu, které klient/klientka přináší. Pokud například přichází rodiče spolu se svým dítětem, tak první schůzka (schůzky) probíhají společně. Poté se již podpora rozděluje na čas stanovený pro rodiče a zvlášť pro dítě. Rodiče často řeší jiné otázky než jejich dítě a proto je třeba poskytnout prostor každému z nich.

Jak se mohou lidé k tobě objednat?

Mohou využít několik způsobů. Jedním z nich je napsat email na poradenstvi@freya.live s dotazem nebo zavolat na telefonní číslo 731 215 575 a domluvit si termín konzultace. Na emaily odpovídám do 10 pracovních dnů a na telefonní kontakt v nejbližší možné době.

Které dny je poradna otevřena?

Odborné sociální poradenství je poskytováno po předchozí domluvě v tyto dny:

Pondělí až čtvrtek od 9:00 do 16:00 hod.

Pátek od 9:00 do 12 hod.

Po společné telefonické či emailové komunikaci si s klientem/ klientkou domluvíme konkrétní termín, místo a způsob konzultace (telefonní konzultace, skypová konzultace či osobní schůzka).

A nějaký příběh na konec?

Na poradnu se odkázala maminka dospělého syna s PAS, který svým sexuálním chováním (obnažování, sahání na intimní místa na veřejnosti) narušoval společenské normy a pravidla. Maminka se několikrát snažila synovi vysvětlit, že se takto nesmí chovat, ale bez úspěchu. Popisovala mi chování syna a jeho reakce: "Každý den mu říkám, co nesmí venku dělat, že se nesmí svlékat. Kouká na mě, vše mi odkývá a jen co vyjdeme ven z baráku, tak jako kdyby nic neslyšel. Doma se pak omlouvá a říká mi promiň. Odmítá si se mnou povídat o sexualitě a vždy uteče do pokoje, když se mu snažím něco vysvětlit". Při spolupráci jsme narazili na důležitou a velmi podstatnou informaci. Sexuální výchova probíhala doposud pouze slovně a v situacích, když se něco "stalo". Taktéž mladý muž nerozuměl tomu, co je soukromí, kde ho doma nalézt a proč by měl realizovat své sexuální potřeby ve svém pokoji. Chyběli mu informace, kterým by porozuměl a které by dokázal přijmout ve svém životě. Zvolili jsme proto tvorbu vizuálních pomůcek pro pochopení soukromí, což byl úplný základ, abychom eliminovali situace, kdy se obnažuje na veřejnosti. Zároveň bylo podstatné sexuální osvětu vést způsobem, kterému porozumí, což byla kombinace obrázků, modelových situací, videí a vizuálních pomůcek. Vždy jsme mamince vysvětlili, jak pomůcky vytvořit a pracovat s ní. Zároveň i maminka potřebovala získat informace o sexualitě lidí s PAS, naučit se jednat v konkrétních situacích a být podporou pro syna, což se podařilo. Já vždy říkám, že jsem průvodkyní, ale největší práce je vždy na samotných lidech - rodičích, dětech, dospívajících a dospělých lidech.